

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo bacheloropleiding
Opleiding tot Verpleegkundige
voltijd / deeltijd / dual

Fontys Hogescholen

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo bacheloropleiding
Opleiding tot Verpleegkundige
voltijd / deeltijd / duaal

Fontys Hogescholen

CROHO nr. 34560

Hobéon Certificering

Datum

18 december 2012

Auditteam

drs. R.B. van der Herberg – voorzitter

drs. A.M. Eliens – deskundige

P.J.M. Koopman – deskundige

L. Klont – student

Secretaris

drs. R.F. Stapert

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	1
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	5
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	31
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	31
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	33
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	39

1. BASISGEGEVENS

Administratieve gegevens van de instelling																															
Naam instelling	Stichting Fontys Hogescholen																														
Status instelling	Bekostigd																														
Resultaat Instellingstoets	n.v.t.																														
Naam Instituut	Fontys Hogeschool Verpleegkunde																														
Administratieve gegevens van de opleiding																															
Naam opleiding zoals in CROHO	Bachelor opleiding tot verpleegkundige																														
Registratienummer in CROHO	34560																														
Oriëntatie opleiding	hbo																														
Niveau opleiding	Bachelor																														
Afstudeerrichtingen	Verpleegkunde																														
Varianten	Voltijd, deeltijd en duaal																														
Aantal studiepunten	240 ec's																														
Locatie	Eindhoven, Tilburg																														
Audit	30 mei 2012 (Eindhoven) en 31 mei 2012 (Tilburg)																														
Docent : student ratio	1 : 23,9																														
Contacturen gemiddeld per week	<table><tr><td>jaar</td><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td></tr><tr><td>voltijd</td><td>21</td><td>17</td><td>11</td><td>2</td><td></td></tr><tr><td>deeltijd</td><td>9</td><td>7</td><td>7</td><td>11</td><td>2</td></tr><tr><td>duaal</td><td></td><td></td><td>11</td><td>3</td><td></td></tr></table>							jaar	1	2	3	4	5	voltijd	21	17	11	2		deeltijd	9	7	7	11	2	duaal			11	3	
jaar	1	2	3	4	5																										
voltijd	21	17	11	2																											
deeltijd	9	7	7	11	2																										
duaal			11	3																											
Instroom	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011																								
Eindhoven – voltijd																															
- totaal	252	292	241	229	209	223	207																								
- propedeuse	87%	80%	83%	82%	83%	85%	93%																								
Eindhoven – deeltijd																															
- totaal	64	32	30	17	32	37	22																								
- propedeuse	48%	56%	60%	76%	78%	89	91																								
Eindhoven – duaal																															
- totaal	21	9	5	6	65	32	28																								
Tilburg – voltijd																															
- totaal	31	43	26	26	28	38	30																								
- propedeuse	97%	93%	96%	100%	96%	97%	100%																								
Propedeuserendement na 2 jaar	2005	2006	2007	2008	2009																										
Eindhoven – voltijd	59%	63%	61%	70%	71%																										
Eindhoven – deeltijd	53%	56%	61%	54%	84%																										
Eindhoven – duaal	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt																										
Tilburg – voltijd	47%	50%	40%	69%	63%																										
Opleidingsrendement (cumulatief)	2005	2006	2007																												
Eindhoven – voltijd																															
- rendement na 4 jaar	50%	52%	48%																												
- rendement na 5 jaar	57%	57%	-																												
Eindhoven – deeltijd																															
- rendement na 4 jaar	66%	44%	50%																												
- rendement na 5 jaar	67%	47%	-																												
Eindhoven – duaal																															
- rendement na 4 jaar	95%	56%	100%																												
- rendement na 5 jaar	100%	67%	-																												
Tilburg – voltijd																															
- rendement na 4 jaar	29%	42%	42%																												
- rendement na 5 jaar	42%	49%	-																												

2. SAMENVATTING

1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de onderhavige HBO-V opleiding van de Fontys Hogeschool Verpleegkunde zijn direct ontleend aan de nationale (BIG, LOOV, NIZW) en aan de internationale eisen (ICN, AACN). Voorts heeft de opleiding de beoogde eindkwalificaties zodanig in zogeheten 'competentiekaarten nader uitgewerkt in indicatoren, dat zij inderdaad richtinggevend zijn voor de inrichting van het programma en van de assessments daarbinnen.

In dat opzicht (1) doen de beoogde eindkwalificaties recht aan reikwijdte, complexiteit, inhoud, niveau en context van het beroep verpleegkundige en (2) zijn de beoogde eindkwalificaties valide als onderwijskundig instrument voor de inrichting van het curriculum en van het toetsen & beoordelen. Daarmee corresponderen de beoogde eindkwalificaties met de eisen die er onder standaard 1 aan worden gesteld. Reden voor het auditteam 'de beoogde eindkwalificaties' als voldoende te kwalificeren.

2. Onderwijsleeromgeving

De HBO-V van de Fontys Hogeschool Verpleegkunde biedt een samenhangend en relevant programma aan op bachelor niveau, waarbinnen interactie met het werkveld een cruciale rol speelt via het zogeheten 'werkplekleren' dat een prominente plaats inneemt in de scholing.

De ambitie van de opleiding (hbo-verpleegkundige opleiden die op evidence gebaseerde en persoonsgerichte zorg kunnen verlenen) wordt zichtbaar in de inhoud & leerdoelen. Mede dankzij het consequent uitgewerkt didactisch concept, waarbij praktijkleren en reflectie centraal staan maar dan wel -sinds 2008- op basis van een gedegen kennisontwikkeling, is de opleiding erin geslaagd de reikwijdte, oriëntatie en het niveau van de beoogde eindkwalificaties zichtbaar te maken in de inhoud en de vormgeving van het programma. In termen van discipline- en werkveldkennis & -ervaring en in termen van didactische bekwaamheid is de kwaliteit van het docenten voldoende. De relatie met het lectoraat is goed, maar de interactie met de opleiding verdient nog een krachtige impuls om de ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden van de studenten blijvend te versterken.

De wijze waarop de Fontys Hogeschool Verpleegkunde aan de onderhavige bachelor-opleiding een samenhangende structuur en een relevante inhoud geeft alsmede de kwaliteit en betrokkenheid van het team dat het programma uitvoert, leiden bij het auditteam tot het oordeel, dat de Fontys Hogeschool Verpleegkunde met de onderhavige opleiding een bachelor-opleiding in uitvoering heeft die qua onderwijsleeromgeving voldoet aan de eisen die in deze standaard 2 aan de orde zijn. Een kwalificatie 'voldoende' ligt dan ook in de rede.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het auditteam is van oordeel dat de HBO-V opleiding thans een gedifferentieerd en toch transparant assessmentsysteem in werking heeft dat haar in staat stelt te bepalen of haar studenten de beoogde eindkwalificaties op het vereiste bachelor niveau hebben bereikt. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen & beoordelen valide en betrouwbaar verloopt, dankzij o.a. duidelijke beoordelingskaders, steekproefsgewijze controle door de examencommissie en door het inzetten van meerdere (ook externe) beoordelaars. De examencommissie speelt hierin aantoonbaar een belangrijke en sturende rol. Naar het oordeel van het auditteam is de inrichting van het 'toetsen & beoordelen, goed te noemen. Reden voor het auditteam dit onderdeel van standaard 3 met een 'goed' te beoordelen.

De beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Dat blijkt uit het door studenten aangetoonde niveau in het Werkplekleren, de Voortgangstoets en de Afstudeerprojecten. In de afstudeerwerkstukken uit 2011 was dit nog niet altijd zichtbaar. In de afstudeerwerkstukken uit 2012 die onder een strakker beoordelingsregiem tot stand zijn gekomen was dit wel het geval.

Alle recente werkstukken uit 2012 zijn van (ruim) voldoende kwaliteit zijn. Reden voor het auditteam te concluderen tot een oordeel 'voldoende' voor dit onderdeel van standaard 3. Het eindoordeel over standaard 3 is ook 'voldoende', omdat het auditteam het oordeel over de gerealiseerde eindkwalificaties veel zwaarder laat wegen dan zijn oordeel over het systeem van toetsen & beoordelen.

Algemene conclusie

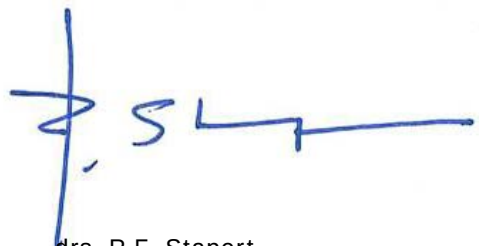
De HBO-V opleiding van Fontys heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een sterk op de praktijk gerichte en sterk op kennisontwikkeling gerichte en in dat opzicht ook ambitieuze opleiding. De praktijkgerichtheid wordt zichtbaar, bijvoorbeeld in de ontwikkeling en realisering van zogeheten Zorginnovatiecentra binnen instellingen in de gezondheidszorg, waar studenten, onder begeleiding, de regie voeren aangaande de totale zorg. Zij voeren daar ook praktijkgericht onderzoek uit en verbeterprojecten. Op deze wijze brengt de opleiding de reële verpleegkundige praktijk op een gestructureerde wijze binnen het opleidingstraject. De sterke gerichtheid op kennisontwikkeling wordt zichtbaar in de grote nadruk op de conceptuele leerlijn vanuit de overtuiging dat het verpleegkundig handelen in complexe zorgsituaties en het klinisch redeneren een gedegen kennis vereisen van actuele concepten, modellen, theorieën e.d.

Gelet op de kwaliteit van het curriculum en gelet op de kwaliteit en inzet van het docentencorps heeft het auditteam het vertrouwen dat de opleiding kan uitgroeien naar een nog hoger niveau dan het niveau dat zij thans reeds heeft. Dat het auditteam nu volstaat met een algemeen oordeel 'voldoende' houdt verband met zijn mening, dat het niveau van de eindwerkstukken in zijn algemeenheid nog niet uitsteekt boven het niveau 'voldoende'.

18 december 2012

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter auditteam

drs. R.F. Stapert,
secretaris

3. INLEIDING

Fontys Hogeschool Verpleegkunde – FHV

Fontys Hogeschool Verpleegkunde (FHV) is één van de 31 instituten van Fontys Hogescholen. FHV omvat acht werkgebieden, te weten Bacheloropleiding tot Verpleegkundige (hbo-v), Bachelor Toegepaste Gerontologie, Bachelor Management In de Zorg, Associate Degree Management In de Zorg, Master Advanced Nursing Practice, Praktijk Ondersteuner Huisartsen, Perioperatieve Zorg (anesthesiemedewerker/operatieassistent) en het lectoraat 'Implementatie en evaluatie van Evidence Based Practice in de verpleegkundige praktijk'.

Opleiding tot Verpleegkundige

FHV wordt geleid door een directeur met integrale verantwoordelijkheid. De directeur vormt samen met de teamleider HBO-V, de consultant Overige Opleidingen & Diensten en de manager bedrijfsvoering het managementteam van FHV. De lector heeft een adviserende rol naar het managementteam.

De HBO-V kent drie onderwijsteams: (1) onderbouw Eindhoven, 1^e en 2^e jaar (2) bovenbouw Eindhoven, 3^e en 4^e jaar en (3) Tilburg (1^e t/m 4^e jaar. Afstemming tussen de teams vindt onder meer plaats door inhoudelijke overleggen (bijvoorbeeld tutores-overleg) en het periodiek teamleidersoverleg.

De Fontys HBO-V heeft vestigingen in Eindhoven en Tilburg. In Tilburg wordt de voltijdvariant van de opleiding aangeboden. In Eindhoven wordt de opleiding in voltijd, deeltijd en duaal aangeboden. De programma's in Eindhoven en Tilburg zijn gelijk. Het programma van de voltijdopleiding is de standaard. De andere varianten zijn hiervan afgeleid.

Een bijzondere opleidingsvariant met de mogelijkheid tot het behalen van een extra kwalificatie is de zogeheten *Technische stroom*, een honoursprogramma 'perioperatieve zorg', bedoeld voor havo's en vwo'ers met een profiel Natuur en Gezondheid of Natuur en Techniek.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Beoogde eindkwalificaties HBO-V voltijd, deeltijd en duaal

Het landelijke beroeps- en competentieprofiel vormt, evenals bij andere verpleegkunde opleidingen in Nederland, een stevig fundament voor de beoogde eindkwalificaties van de Fontys HBO-V opleiding. Het profiel van de opleiding wordt in belangrijke mate bepaald door de door de overheid gestelde deskundigheidseisen, zoals vastgelegd in de wet-BIG¹ en de kwalificatiestructuur².

Een werkgroep van deskundigen uit alle hbo-opleidingen verpleegkunde in Nederland³ vertaalde de kwalificaties naar competenties en scherpste ze aan voor niveau 5 (“Met het oog op de Toekomst”, Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn – NIZW, 2001). Die beschrijving vormt de basis voor alle hbo bachelor-opleidingen verpleegkunde in Nederland. Uit de beschrijving van het opleidingsprofiel van de onderhavige HBO-V opleiding is het auditteam gebleken, dat dit specifieke profiel geheel is afgeleid van het competentieprofiel zoals dat in 2001 landelijk is vastgelegd. Overigens heeft de opleiding de 12 beroepscompetenties geordend naar vier dimensies: Zorg op Maat (ZOM) – Regie op Maat (ROM) – Bewaken kwaliteit (KWAL) – Bevorderen deskundigheid (DESK). De opleiding noemt die vier dimensies ‘opleidingscompetenties’.

Het opleidingsprofiel van de onderhavige HBO-V opleiding onderscheidt 5 rollen (zorgverlener, regisseur, ontwerper, coach en beroepsbeoefenaar) en 12 beroepscompetenties die de opleiding telkens op vier niveaus heeft beschreven. In feite gaat het dan om een differentiatie binnen het hierboven genoemde niveau 5: (1) toepassen: in propedeuse en in werkplekleren in 2^e jaar, (2) integreren: binnenschools 2^e jaar en werkplekleren in 3^e jaar, (3) verbeteren: binnenschools 3^e jaar en werkplekleren in 4^e jaar EN (4) innoveren: afstudeeropdracht 4^e jaar.

In 2005 heeft de opleiding samen met de regionale beroepspraktijk de opleidingscompetenties (ZOM – ROM – KWAL – DESK) uitgewerkt in ‘Competentiekaarten’ die via meerdere zogeheten Delphi-rondes vervolgens ook door die regionale beroepspraktijk zijn gevalideerd. Uit de verslaggeving blijkt, dat alle relevante werkelden (AGZ, GGZ/VGZ, MGZ) vanuit verschillende regionale instellingen daarbij betrokken waren.

¹ In de *Wet Beroepen Individuele Gezondheidszorg* (Wet-BIG) zijn vanuit de overheid deskundigheids- en opleidingseisen gesteld aan de opleiding en het beroep van verpleegkundige. Verpleegkundigen hebben de verplichting tot het uitvoeren van verantwoorde zorg en de voorbehouden handelingen, waarbij aangegeven is onder welke voorwaarden verpleegkundigen de beschreven handelingen mogen én moeten kunnen verrichten.

² Omdat de Wet-BIG geen onderscheid maakt in handelingsniveau zijn de verschillen tussen niveau 4 (mbo) en 5 (hbo) in 1996 door de toenmalige ministeries van OCW en VWS verder uitgewerkt in de kwalificatiestructuur en eindtermen voor verpleging en verzorging.

³ Het Nederlands HBO-V is verenigd in het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde – LOOV.

De opleiding heeft in de betreffende 'competentiekaarten' per competentie de onderscheiden niveaus beschreven in indicatoren en verder uitgewerkt in criteria. Het auditteam wijst hier op om aan te geven, dat de opleiding niet alleen het onderscheid in de 12 kerncompetenties maar ook de differentiatie in 4 niveaus werkelijk zichtbaar heeft gemaakt in het programma en in de toetsing & beoordeling. Daarmee zij gezegd, dat de beoogde eindkwalificaties werkelijk richtinggevend zijn voor de programmering van de opleiding. Onderstaand voorbeeld geeft zicht op de opbouw van de competentiekaarten.

Zorg op Maat – ZOM
Definitie Om de last van ziekte, handicap of sterven te verlichten, verleent de HBO-verpleegkundige bij alle zorgcategorien op een professioneel verantwoorde wijze verpleegkundige zorg op menselijke maat, zodat de kwaliteit van leven van de zorgvrager verbetert, doordat: ▪ zijn genezingsproces wordt bevorderd ▪ de (ziekenhuis)opname goed wordt doorstaan ▪ zijn leefwereld verbetert, of ▪ indien iemand zich in een terminale fase bevindt – hij zo vredig mogelijk kan sterven Bij het verlenen van zorg geeft de verpleegkundige op basis van een programmatische aanpak informatie, voorlichting en advies aan individuen en groepen zodat het individu en zijn familie beter in staat zijn een gezonde leefstijl te onderhouden en zodat bovendien een gezonde leefstijl bij de bevolking in het algemeen wordt bevorderd. Domein <u>Zorg</u>: de verpleegkundige past bij het verlenen van zorg waar mogelijk primaire, secundaire en tertiaire preventie toe om risico's voor de gezondheid en complicaties van onderzoek of behandeling te verminderen, zodat de zorgvrager minder risico's loopt op verstoring van zijn gezondheid, zijn leefomgeving veiliger wordt en zijn ziektelast niet wordt vergroot. Rol: <u>Zorgverlener</u>
Indicatoren ▪ Vraaggericht werken - o toepassen ▪ je benoemt de belangen, behoeften en noden voor de zorgvrager (en mantelzorger) ▪ je vertoont een professionele basishouding ▪ je verplaatst je in de ander / de groep (empathische houding) - o integreren ▪ je kunt in overleg met de zorgvrager prioriteit aanbrengen in de verschillende belangen, behoeften en noden ▪ je werkt op een zodanige manier samen (met de zorgvrager(s) en zijn familie), dat de (zorg)vraag in plaats van het (zorg)aanbod centraal staat ▪ - o verbeteren ▪ je legt relaties tussen culturele en maatschappelijke aspecten en de behoeften, belangen en noden van de zorgvrager ▪ je maakt een plan ter bevordering van vraaggericht handelen - o innoveren ▪ je bent proactief en professioneel verantwoordelijk t.a.v. vraaggerichte zorg. ▪ Ethische gevoeligheid - o zelfde opbouw (zie Bijlage IB) ▪ Verpleegtechnische zorg (zie Bijlage IB) ▪ Communicatief handelen (zie Bijlage IB) ▪ Theoretische onderbouwing (zie Bijlage IB) ▪ Verpleegkundig proces (zie Bijlage IB) ▪ Stimuleren van gezondheidsbevorderend gedrag (zie Bijlage IB)

Profilering

De Fontys HBO-V opleiding kenmerkt zich door het sterke accent op werkplekleren en door haar keuze de focus van het programma meer dan voorheen te richten op kennisontwikkeling. Beide aspecten zijn zichtbaar gemaakt in de beoogde eindkwalificaties, maar strikt genomen nog niet op een wijze die recht doet aan die sterke accentuering. De vraag is overigens of dat wel zo noodzakelijk is. Het auditteam vindt het belangrijker dat in het programma en in het proces van toetsen & beoordelen deze eigen profilering van de Fontys HBO-V opleiding manifest wordt. Onder Standaard 2 zal het auditteam daar nader op ingaan.

Internationale afstemming

In de wereld van de verpleegkunde is de ICN (International Council of Nurses) de leidende organisatie. Het Nederlands beroepsprofiel van de bachelor verpleegkunde is gebaseerd op de *ICN Code of Ethics for Nursing*. De opleidingen in Nederland, verenigd in het LOOV, hebben hun omschrijving van het verpleegkundige beroepsprofiel op dit internationale kader afgestemd, waarbij natuurlijk ook de Nederlandse Wet BIG als ijkpunt gold. Voorts hebben de opleidingen bij het opstellen van de voor de Nederlandse HBO-V opleidingen richtinggevend kerncompetenties en beroepsrollen ook rekening gehouden met internationale onderwijsstandaarden⁴, waardoor de Nederlandse kerncompetenties en beroepsrollen inhoudelijk vergelijkbaar zijn met de profielen in het buitenland. Dat geldt voor alle HBO-V opleidingen in Nederland, dus ook voor de onderhavige opleiding.

De mate waarin de opleiding *in haar programma* vorm geeft aan de internationale oriëntatie komt aan bod onder standaard 2.

Onderzoek

Deze onderzoekscompetentie is in de Body of Knowledge and Skills (BoKS) vertaald in vaardigheden als: probleem onderkennen en formuleren, onderzoeksvraag stellen, passende methodiek kiezen, beoordelen van een onderzoeksartikel, analyseren, synthetiseren, concluderen, implementatie-voorstellen formuleren, meetinstrumenten voor kwaliteitszorg hanteren. Op deze wijze heeft de opleiding, naar het oordeel van het auditteam er in ieder geval zorg voor gedragen dat de onderzoekscomponent verankerd is in de beoogde eindkwalificaties en wel op een wijze die relevant is voor de inrichting van het programma.

De mate waarin de opleiding *in haar programma* vorm geeft aan de onderzoekscomponent komt aan bod onder standaard 2.

Validatie

De beoogde eindkwalificaties zijn tot stand gekomen via een zorgvuldig proces van consultatie van het werkveld, waarbij alle Nederlandse HBO-V opleidingen betrokken waren. De eisen van het werkveld, de wettelijke vereisten (BIG), de internationale standaarden (ICN en AACN), de aangescherpte competenties van het NIZW en de gezamenlijke visie van het LOOV komen volledig in de beoogde eindkwalificaties van de onderhavige opleiding terug.

Functionaliteit

De onderhavige HBO-V opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties via de competentiekaarten gespecificeerd in een groot aantal concrete deel-competenties en indicatoren en wel zodanig dat zij, naar het oordeel van het auditteam zeer wel hanteerbaar zijn als beoordelingskader en dat is uiteindelijk ook de functie van de beoogde eindkwalificaties.

⁴ The Essentials of Baccalaureate Education for Professional Nursing Practice (1998)
– American Association of Colleges of Nursing (AACN)

Weging en Oordeel

De beoogde eindkwalificaties van de onderhavige HBO-V opleiding, die voor alle varianten gelijk zijn, zijn direct ontleend aan de nationale (BIG, LOOV, NIZW) en aan de internationale eisen (ICN, AACN). Dit betekent in ieder geval, dat de beoogde eindkwalificaties passen binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk en dat zij wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie aansluiten bij de actuele eisen die in nationaal en internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan een bachelor opleiding tot Verpleegkundige.

Voorts heeft de opleiding de beoogde eindkwalificaties in de competentiekaarten zodanig 'verfijnd', dat zij inderdaad richtinggevend zijn voor de inrichting van het programma en van de assessments daarbinnen. Iets wat in het opleidingsprogramma zichtbaar wordt.

Kortom: de beoogde eindkwalificaties (1) doen recht aan reikwijdte, complexiteit, inhoud, niveau en context van het beroep verpleegkundige, (2) worden gedragen door het werkveld, (3) zijn valide als onderwijskundig instrument voor de inrichting van het curriculum en van het toetsen & beoordelen. Daarmee voldoen de beoogde eindkwalificaties aan de eisen waar standaard 1 naar verwijst. Niets meer en niets minder. Reden voor het auditteam tot een oordeel: 'voldoende'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Het curriculum van de voltijdopleiding is qua inhoud, opzet, beoordeling & toetsing en studiemateriaal leidend voor de duale variant en de deeltijd variant. Waar nodig zijn organisatorische aanpassingen gemaakt, waarbij de uitgangspunten van het voltijdcurriculum onverkort gelden. De opleiding kent enkele **routes** voor de onderscheiden instroom cohorten.

- Mbo-v-instroom: voltijdstudenten met een diploma mbo-verpleegkunde stromen in de hoofdfase in en volgen een programma van 2,5 jaar. Daarbij is het programma van het tweede studiejaar aangepast en bevat dit studieonderdelen van het eerste en tweede studiejaar van de reguliere instroom. De studenten hebben een vrijstelling voor de eerste periode van werkplekleren op basis van eerder verworven competenties.
- Vwo-instroom: voor voltijdstudenten met een vwo-diploma is het programma van de eerste anderhalf jaar van de reguliere instroom met een half jaar verkort. Daarbij is rekening gehouden met hun voorkennis en hun vermogen tot doelgericht en zelfstandig leren.

Voorts is instroom mogelijk in de duale opleiding voor de volgende studenten:

- Na twee jaren voltijd hbo-v: voltijdstudenten kunnen na hun tweede studiejaar overstappen naar de duale variant. Voor deze duale branchegerichte opleiding hebben studenten een tripartiete overeenkomst met de praktijkinstelling en de opleiding. De opleiding heeft hiervoor een samenwerking met enkele instellingen voor de GGZ. In het studiejaar 2012-2013 wordt gestart met duaal opleiden in de AGZ/MGZ waarvoor een samenwerking is aangegaan met een organisatie op het gebied van ouderenzorg en twee thuiszorgorganisaties. Hierbij wordt ook samen met het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie (EGT) onderwijs ontwikkeld, bijvoorbeeld op het gebied van zorg op afstand.
- MBO-V of verwant hbo, beide met werkervaring in de GGZ/VGZ: studenten met relevante werkervaring in een GGZ- of VGZ-instelling gecombineerd met ofwel een diploma mbo verpleegkunde ofwel een hbo-diploma in een aanverwant vakgebied, komen in aanmerking voor het duale branchegerichte opleiden in de GGZ/VGZ. Dit zijn op maat uitgewerkte programma's van 2,5 jaar in samenwerking met enkele regionale GGZ- en VGZ-instellingen. De studenten hebben een leerarbeidsovereenkomst volgens de Cao Ziekenhuizen.

Een bijzondere opleidingsvariant met de mogelijkheid tot het behalen van een extra kwalificatie

- Technische stroom: havisten en vwo'ers met een profiel Natuur en Gezondheid of Natuur en Techniek kunnen kiezen voor de 'technische stroom', de hbo-v met een honoursprogramma perioperatieve zorg. Vanwege de extra studiebelasting die dit honoursprogramma geeft, is er een aanvullende toelatingseis voor deze studenten; er vindt voor aanvang van de studie een toelatingsgesprek (motivatiegesprek) plaats. Het programma biedt studenten de mogelijkheid om zich te bekwamen tot hbo verpleegkundige én operatieassistent of tot hbo-verpleegkundige én anesthesiemedewerker.

Tijdens de eerste twee studiejaar volgen zij het reguliere programma van de voltijdopleiding met daarnaast het honours programma perioperatieve zorg dat gemiddeld vier contacturen per lesweek extra kent. Na het tweede studiejaar vervolgen de studenten de studie duaal. Hiervoor zijn zij in dienst van één van de ziekenhuizen waarmee de opleiding samenwerkt en hebben zij een leerarbeidsovereenkomst volgens de Cao Ziekenhuizen.

Programma

De Opleiding HBO-V heeft haar onderwijs ingevuld en gestructureerd in een programma dat, naar het oordeel van het auditteam in lijn is met en recht doet aan de 'beoogde eindkwalificaties', zoals beschreven onder Standaard 1.

Basisstructuur in niveaus

Studiejaar	Structuur van de opleiding	
1e jaar	Propedeuse Niveau 1: toepassen	Niveau 1: oriënteren, weten en kennen, toepassen, bewustzijn en verwoorden van de toepassing, toepassing kunnen beredeneren en verantwoorden.
2e jaar	Post-propedeuse – stage Niveau 1: toepassen Niveau 2: integreren	Vervolg niveau 1: oriënteren, weten en kennen, toepassen, bewustzijn en verwoorden van de toepassing, toepassing kunnen beredeneren en verantwoorden. Niveau 2: leren op een kritische manier te kijken en werkmodellen wendbaar toe te passen. De impliciete en expliciete regels, afspraken en procedures zijn bekend en de student kan er uitvoering aan geven volgens eigen kleur, ervaring en inzicht.
3e jaar	Minor – stage Niveau 2: integreren Niveau 3: verbeteren	Vervolg niveau 2: leren op een kritische manier te kijken en werkmodellen wendbaar toe te passen. De impliciete en expliciete regels, afspraken en procedures zijn bekend en de student kan er uitvoering aan geven volgens eigen kleur, ervaring en inzicht. Niveau 3: De student gaat bestaande zorg verbeteren vanuit bestaande principes/concepten. De nadruk ligt op aansluiten op de bestaande werkwijze binnen de specifieke context.
4e jaar	Afstudeerproject – stage Niveau 4: innoveren	Niveau 4: De student zoekt naar nieuwe inzichten en past deze toe. Inzichten worden vernieuwd binnen de bestaande principes.

Didactisch concept uitgewerkt in leerlijnen

Leerlijn	Didactische werkvorm	Inhoud en begeleiding
Conceptueel	probleemgestuurd onderwijs cursorisch via hoor- en werkcolleges en workshops (ook via e-learning)	concepten, theorieën, modellen overdracht, begeleiding, coaching, feedback
Vaardigheden	training en practica (ook via e-learning)	ontwikkelen beroepsvaardigheden (verpleegkundig en communicatief) instructie, feedback
Integraal	projectopdrachten, afstudeeropdracht	realistische praktijkproblemen begeleiding, coaching, ondersteuning, facilitering, feedback
Ervaringsreflectielijn	werkplekleren – stage action learning practice development ⁵	beroepservaring en reflectie op beroepservaring begeleiding, ondersteuning, feedback
Studieloopbaanbegeleiding	intervisie, reflectiegesprekken	sturing van eigen competentieontwikkeling via reflectie en georganiseerde feedback begeleiding

⁵ Practice development: een door het lectoraat ontworpen onderdeel van het curriculum gericht op het ontwikkelen van het vermogen van een student op evidence gebaseerde en persoonsgerichte zorg te verlenen binnen een effectieve werkplekcultuur. Zie voor 'evidence based' ook de paragraaf 'Onderzoek'.

Inhoud, vorm en structuur

Analyse van de respectieve leerplanschema's (voltijd, deeltijd en duaal), de competentiekaarten, de OER, de onderliggende moduleboeken, de Handleidingen 'Werkplekleren', 'Afstudeerproject' en 'Action Learning' laten het volgend beeld zien. Een beeld dat in de gesprekken tijdens de audit werd bevestigd.

Theoretische scholing: de Body of Knowledge and Skills (BoKS) die in belangrijke mate de inhoud van de opleiding bepaalt, is onder auspiciën van het LOOV vastgesteld. In de BoKS worden voor elk van de 12 kerncompetenties de achterliggende basiskennis, de deskundigheidsgebieden en de beroepsvaardigheden geïdentificeerd en nader omschreven. Analyse van het opleidingsprogramma en raadpleging van de beschrijvingen van de specifieke curriculumonderdelen laten zien, dat de opleiding zich inhoudelijk inderdaad richt op de landelijk vastgestelde BokS. Maar de opleiding gaat verder, want zij zet zwaar in op de versterking van de conceptuele leerlijn vanuit haar overtuiging dat verpleegkundig handelen in complexe zorgsituaties en de grote nadruk op klinisch redeneren een gedegen kennis vereisen van actuele concepten, modellen, theorieën e.d. In feit is er sprake van een accentverschuiving in het programma die in 2008 is ingezet. Een verschuiving van louter competentiegericht onderwijs naar onderwijs gericht op competenties, gedegen kennisontwikkeling en vaardigheden binnen een probleemgestuurde (PGO) didactische setting. Met in het 3^e jaar en 4^e jaar een expliciet op verdieping gericht programma in het kader van de minor (Disciplines of Nursing), het werkplekleren en het afstudeerproject.

Praktijkleren: de student loopt stage in het 2^e, 3^e, en 4^e jaar, een stage van telkens 20 weken. In de stages staat het opdoen van beroepservaringen centraal. Daarbij vindt systematische reflectie plaats: het nadenken over de werkervaringen op basis van een eigen werkmodel en aan de hand van een stappenplan met als doel het handelen als professional continu te verbeteren. Stageperiodes worden ondersteund door voorbereidingsbijeenkomsten en -opdrachten gericht op het betreffende werkveld, door bijeenkomsten voor het uitwisselen van ervaringen en reflectie en door begeleiding bij het maken van een stagewerkplan. Ter voorbereiding op werkplekleren maakt de student een werkveldgerichte toets. Acties die hieruit voortvloeien worden opgenomen in het stagewerkplan. Studenten worden begeleid door een werkbegeleider vanuit de stageverlenende instelling en een docentcontactpersoon of lecturer practitioner. In het werkplekleren heeft de stageverlenende instelling een eigen verantwoordelijkheid, afgeleid van die van de opleiding, voor het begeleiden en het aanleren van de verpleegkundige beroepsvaardigheden. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de kwaliteit, de inrichting en de begeleiding van de stages -meer in het algemeen: van het werkplekleren- in voldoende heeft geregeld en heeft vastgelegd in het betreffende Handboek.

Interactie met de beroepspraktijk

De interactie tussen de opleiding en het beroepenveld komt het meest tot uiting in de prominente plaats die het buitenschools leren inneemt via het werkplekleren. In feite is er sprake van een permanente oriëntatie op de beroepspraktijk. Iets wat bijvoorbeeld blijkt uit het volgende:

In de propedeuse⁶ maken studenten kennis met verschillende werkvelden en de rol of functie van de verpleegkundige hierbinnen, waarbij de beroepspraktijk wordt ontvangen op school. Zo worden er gastcolleges gegeven door verpleegkundigen uit diverse werkvelden, volgen studenten workshops tijdens carrousel dagen en houden studenten interviews. Studenten reflecteren op de ervaringen samen met andere studenten en de studieloopbaanbegeleider. Voltijd- en deeltijdstudenten doorlopen na de propedeuse driemaal een stageperiode van 20 weken. Elke stage wordt doorlopen in een ander werkveld.

⁶ Tijdens de audit deelde de opleiding mee, dat zij er uitdrukkelijk naar streeft vanaf 2013-2014 in het 1^e jaar weer een (korte) stage op te nemen.

Binnen de duale variant omvat het werkplekleren in studiejaar 3 en 4 respectievelijk 32 en 34 weken. Duale studenten lopen stage op verschillende afdelingen van de instelling waar zij werkzaam zijn. Tijdens de afstudeerfase vindt het afstudeerproject plaats. Studenten werken aan een opdracht afkomstig vanuit de beroepspraktijk.

De opleiding houdt er in haar opdrachtformulering, in haar begeleiding en in haar beoordeling rekening mee, dat de positie van de stagiaire verschuift van onervaren student in het 2^e jaar naar die van bijna-professional in het vierde jaar. Het ontwikkelen van de professionele beroepsuitoefening staat centraal. Omdat dit na het afstuderen de dominante wijze is waarop de verpleegkundige zich verder zal ontwikkelen, leert de student vanaf de eerste dag te reflecteren op het leren in de beroepspraktijk.

Leerwerkplekken

De kwaliteit van buitenschoolse leerwerkplekken is voor de opleiding object van aanhoudende zorg. Wat tijdens de audit uit de gesprekken over het buitenschools leren bleek, is dat de opleiding bijzonder veel investeert in de kwaliteit van de begeleiding door de werkbegeleider (altijd een professional op hbo-niveau) binnen de leerwerkplek biedende instellingen. In dit verband wijst het auditteam er met nadruk op de ontwikkeling van 12 zogeheten Zorginnovatiecentra in samenwerking met acht verschillende instellingen in de AGZ, GGZ en VGZ. Een zorginnovatiecentrum is een afdeling binnen de instelling waarin studenten de regie voeren aangaande de totale zorg. Zij voeren daar, onder begeleiding van de lecturer practitioner, ook praktijkgericht onderzoek uit en verbeterprojecten.

De ondersteuning van studenten en verpleegkundigen in een zorginnovatiecentrum is in handen van een lecturer practitioner, een masteropgeleide docent die zowel binnen het onderwijs als de praktijk werkt. Het auditteam is daar positief over, omdat via de zorginnovatiecentra de reële verpleegkundige praktijk op een gestructureerde wijze binnen het opleidingstraject wordt gebracht. Aldus heeft de opleiding, naar het oordeel van het auditteam, een krachtige leeromgeving gecreëerd. Iets waar zij ook meer publiciteit aan zou moeten geven.

Gelet op de ambitie van de opleiding, maar vooral gelet op de hoge eisen die zij zelf stelt aan het opleiden van hbo verpleegkundigen en de deskundigheid die zij in huis heeft, verwacht het auditteam dat de 12 zorginnovatiecentra inderdaad een succes zal worden. Dit vergt van de opleiding wel een sterke regie. Maar daar is zij zich ten volle van bewust.

Internationale oriëntatie

De opleiding werkt met de landelijke kennisbank Body of Knowledge and Skills. Deze is gebaseerd op internationale kaders zoals de European Qualification Framework en de internationale NANDA-I-systematiek. Studenten gebruiken hiertoe literatuur waarin internationale ontwikkelingen in het vakgebied opgenomen zijn, zo blijkt uit de lijst van verplichte en aanbevolen literatuur. De opleiding heeft voorts jarenlange ervaring met het organiseren en coördineren van stages voor studenten in het buitenland.

Daarnaast wordt in samenwerking met diverse Europese landen jaarlijks de workshop Cultural Awareness verzorgd met als doel het inrichten van de zorg op basis van verschillende culturen.

Het lectoraat brengt op diverse manieren internationale kennis in:

- Drie leden van het lectoraat voeren promotieonderzoek uit aan de Universiteit van Ulster.
- In samenwerking met deze universiteit en de Foundation of Nursing Studies wordt gewerkt aan verdere uitbouw van het internationaal 'Person-centred Practice Research Centre'.

- Het lectoraat is deelnemend lid van het International Practice Development Collaborative (IPDC). Dit is een internationale gemeenschap van praktijkontwikkelaars en -onderzoekers die zich bezighoudt met kennisontwikkeling en het gebruik van kennis in relatie tot Practice Development.
- Met een aantal buitenlandse partners (uit Zweden, UK, Republiek Ierland en Australië) wordt een door de Europese Unie gesubsidieerd onderzoek uitgevoerd: Facilitating Implementation of Research Evidence (FIRE), een onderzoek waarbij zes Nederlandse zorgorganisaties betrokken zijn.

Het auditteam is van mening dat de internationale oriëntatie nog verder kan worden uitgebouwd, maar het respecteert de keuze van de opleiding zich thans vooral te richten op (1) de versterking van de kennisgerichtheid van het programma, en de (2) kwaliteitsborging van het werkplekleren door intensivering van de afspraken met de instellingen en de verscherping van de regie.

Onderzoek

In de eindkwalificaties komen onderzoeksvaardigheden vooral tot uiting bij de indicator Evidence Based Practice (competentie KWAL). Evidence Based Practice impliceert een integratie van klinische expertise en onderzoek. In het curriculum komen onderzoeksvaardigheden expliciet aan bod, bijvoorbeeld het uitvoeren van narratieve interviews en het zoeken en analyseren van onderzoeksartikelen. Verder wordt bij alle competenties een onderzoeksmatige aanpak verwacht. Dit varieert van het toepassen van werkmodellen om iets te onderzoeken, tot het systematisch verzamelen en gebruiken van diverse bronnen van evidence om handelen te onderbouwen. Tijdens het afstudeerproject en het werkplekleren voeren studenten zelf (delen van) praktijkgericht onderzoek uit.

In feite is de onderzoekscomponent goed en breed in het programma gedaald en leidt het ook tot student 'producten' met een aanvaardbare kwaliteit.⁷ Niet in alle gevallen –zie onder standaard 3- maar toch in een mate die het vertrouwen wettigt dat de onderzoeksvaardigheden van de studenten zich kunnen ontwikkelen tot een bachelor-niveau. De eerste overtuigende bewijzen daarvan heeft het auditteam reeds kunnen zien. Zie onder standaard 3. Voor het gehele curriculum geldt dat het lectoraat 'Implementatie en evaluatie van Evidence Based Practice in de verpleegkundige praktijk' de onderwijsinhoud voedt, onder meer via bijdragen van een lid van het lectoraat in de leerplancommissie. Daarnaast verzorgen leden van het lectoraat onderwijs, voornamelijk in studiejaar 3 en 4. Het afstudeerproject kan voortkomen uit één van de onderzoekslijnen van het lectoraat: kwaliteit van zorg vanuit patiëntenperspectief, effectieve werkplekcultuur, implementatie van Evidence Based Practice, facilitering en rolontwikkeling van de lecturer practitioner. Tijdens het afstudeerproject wordt projectmatig en onderzoeksmatig gewerkt aan een opdracht uit het werkveld. Overigens geldt, dat alle afstudeeropdrachten door het lectoraat worden getoetst aan de hand van de geldende criteria. (Zie onder standaard 3.)

Docenten

Personeel is deskundig, betrokken en enthousiast. De heroriëntatie van de opleiding naar een meer kennisgerichte scholing heeft wel veel van hen gevraagd. Dat blijft een aandachtspunt voor het management.

De coördinatie van het onderwijs ligt in handen van docenten (teamleiders onderbouw en teamleider Tilburg, teamleider bovenbouw, minorcoördinator, (buitenland) stagecoördinator en afstudeerprojectcoördinatoren).

⁷ Het auditteam heeft tijdens de audit een groot aantal 'producten' ingezien: stageverslagen, projectverslagen, logboeken, reflectieverslagen, uitwerkingen casus.

Uit de analyse van de curricula vitae van docenten en 'Overzicht contacten met werkveld en vakgenoten blijkt het volgende:

- 44% van de docenten heeft een academische masteropleiding, 49% een hbo-opleiding (merendeel verpleegkundig), 5% is mbo geschoold. Van alle docenten is 4% gepromoveerd, 8% is aan het promoveren. Van de docenten is 3% bezig met een masteropleiding.
- De docenten beschikken over een breed scala aan expertise in de volgende werkvelden: AGZ (39%), GGZ/VGZ (30%) en MGZ (9%).
- Van de docenten heeft 62% recente werkervaring (inclusief docenten die momenteel nog deels werkzaam zijn in het werkveld).
- 44% van de docenten onderhoudt contacten met het werkveld via relevante netwerken: landelijk overleg geneeskunde docenten, landelijk stage-overleg, beroepsvereniging Royal College of Nursing, beroepsvereniging Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland.
- 90% van het vaste docententeam heeft de zogeheten didactische aantekening.
- Voor specifieke kennisgebieden wordt incidenteel gebruik gemaakt van gastdocenten.

Aandachtspunt voor de opleiding is het geringe aantal docenten op masterniveau. De opleiding zich daar zeer wel van bewust. Iets wat er o.a. toe heeft geleid dat de nog uitsluitend docenten aanneemt met ten minste een master achtergrond.

Voorzieningen

De infrastructuur waarvan de opleiding gebruik maakt is zeer wel voldoende om de uitvoering mogelijk te maken. Studenten en docenten zijn daar ook tevreden over. Zo blijkt uit de evaluaties, maar ook uit de gesprekken tijdens de audit. Het auditteam is overigens zeer te spreken over de infrastructuur en inrichting van het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie.

FHV is gevestigd in het gebouw aan de Ds. Theodor Fliednerstraat 2 in Eindhoven. In Tilburg is de hbo-v gevestigd op de Stappegoorcampus aan de Prof. Goossenslaan. In deze gebouwen heeft de hbo-v de beschikking over voldoende leslokalen, werkplekken voor studenten en meerdere skillslabs (praktijklokalen). Skillslabs zijn volledig ingerichte verpleegkamers. Daarnaast deelt de opleiding voorzieningen met andere opleidingen zoals een kantine, mediatheek, boekhandel, diverse studielandschappen en vergaderruimtes. De afgelopen jaren heeft Fontys Hogescholen veel geïnvesteerd in de onderwijsvoorzieningen op de campus. Er is geïnvesteerd in nieuwe werkplekken voor studenten, de openbare ruimte, stroompunten voor studenten in leslokalen, wifi-bereik en de ICT-infrastructuur.

Alle studenten beschikken over een persoonlijk Fontys e-mailadres en hebben vanaf iedere werkplek toegang tot een aantal basisapplicaties, opleidingsspecifieke software, een eigen homedirectory en internet. Als digitale leeromgeving heeft de opleiding gekozen voor een portalomgeving in Microsoft SharePoint. In studiejaar 2010-2011 heeft Fontys Hogescholen een iPad project uitgevoerd om te onderzoeken hoe nieuwe ICT-toepassingen kunnen bijdragen aan een verdere verbetering van het onderwijs. Dit project heeft ondermeer geleid tot een nieuwe functie waarbij studenten en docenten hun rooster rechtstreeks en realtime kunnen raadplegen in de agendafunctie van hun smartphone, tablet, laptop of desktop.

Opleidingsspecifieke databanken en toepassingen zoals N@tschool! zijn bereikbaar via het Fontysnetwerk en vanuit de thuiswerkplek. Studenten kunnen via Surfnat goedkoop software aanschaffen. De mediatheek beschikt, naar het oordeel van het panel, over een actueel aanbod van literatuur, boeken en tijdschriften. Via de Fontys applicatie Biep heeft een student bij Fontys en thuis toegang tot meer dan 30 miljoen tijdschriftartikelen, 12 miljoen krantenartikelen en 180 duizend boeken (waarvan 5000 eBooks). Alle voor de opleiding relevante tijdschriften zijn digitaal dan wel fysiek beschikbaar.

De opleiding heeft onder andere abonnementen op de volgende tijdschriften: Nederlands Tijdschrift voor Evidence Based Practice, Nederlands Vlaams tijdschrift voor verpleegkundigen, Denkbeeld, Pallium en Journal of Advanced Nursing. Het aanbod van tijdschriften en boeken wordt jaarlijks door de opleiding geactualiseerd.

De studieloopbaanbegeleiding is voor de deeltijd en de duale variant hetzelfde als voor de voltijd. In de praktijk blijkt dat door de beperkte groepsgrootte van de duale variant er meer ruimte is voor individuele begeleiding. Het auditteam is van mening dat de studiebegeleiding in orde is. Een positief beeld dat tijdens de audit werd bevestigd in de gesprekken met studenten.

- **Studieloopbaanbegeleiding:** de student wordt begeleid in zijn leerproces door een studieloopbaanbegeleider in de onderbouw en een studieloopbaanbegeleider in de bovenbouw. In de onderbouw bestaat de begeleiding uit lessen en gesprekken. In de lessen wordt aandacht besteed aan reflectieve vaardigheden en het aansturen van het eigen leerproces. Tijdens de gesprekken in het eerste jaar ligt de nadruk op kennismaking met het onderwijs, oriëntatie op de opleiding en het beroep, overleg over studievoortgang en sturing op te maken keuzes. In de bovenbouw vindt twee keer per jaar een voortgangsgesprek plaats tussen de student en de studieloopbaanbegeleider. De doelen zijn voornamelijk het monitoren van de voortgang en het vaststellen van een studievoortgangindicator.
- **Studentconsulent:** de studentconsulenten zijn met name gericht op voorkomen van stagnering van de studievoortgang. Als studenten tijdens hun studie tegen zaken aanlopen die van invloed zijn op de studievoortgang (bijvoorbeeld privé zaken, achterblijvende resultaten) kunnen ze op eigen initiatief contact opnemen met de studentconsulent. De studieconsulenten hebben belangrijke expertise op het gebied van studeren met een functiebeperking en ook m.b.t. studievoortgangsproblemen.

Informatievoorziening

Het auditteam is van mening dat de informatievoorziening in orde is. Een positief beeld dat tijdens de audit werd bevestigd in de gesprekken met studenten en docenten.

Studenten en medewerkers kunnen opleidingsinformatie vinden binnen de digitale leeromgeving N@tschool!. Via N@tschool! heeft de student toegang tot de onderwijsactiviteiten per studiejaar en de daarbij behorende studiehandleidingen. Het toets- en jaarrooster, onderwijsreglementen en dergelijke staan op de portal. Vanaf het huidige studiejaar krijgen eerstejaars studenten met een vwo-diploma extra mondelinge toelichting op hun licht afwijkende leerroute. Resultaten van studenten over de studievoortgang worden vastgelegd in het studievolsysteem (Progress).

Weging en Oordeel

De HBO-V van de Fontys Hogeschool Verpleegkunde biedt een samenhangend en relevant programma aan op een voldoende niveau, waarbinnen interactie met het werkveld een cruciale rol speelt via het zogeheten 'werkplekleren' dat een prominente plaats inneemt in de scholing.

De ambitie van de opleiding (hbo-verpleegkundige opleiden die op evidence gebaseerde en persoonsgerichte zorg kunnen verlenen) wordt zichtbaar in de inhoud & leerdoelen. Mede dankzij het consequent uitgewerkt didactisch concept, waarbij praktijkleren en reflectie centraal staan maar dan wel -sinds 2008- op basis van een gedegen kennisontwikkeling, is de opleiding erin geslaagd de reikwijdte, oriëntatie en het niveau van de beoogde eindkwalificaties zichtbaar te maken in de inhoud en de vormgeving van het programma.

In termen van discipline- en werkveldkennis & -ervaring en in termen van didactische bekwaamheid is de kwaliteit van het docenten voldoende. De relatie met het lectoraat is goed, maar de interactie met de opleiding verdient nog een krachtige extra impuls om de ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden van de studenten blijvend te versterken.

De wijze waarop de Fontys Hogeschool Verpleegkunde aan de onderhavige bachelor-opleiding een samenhangende structuur en een relevante inhoud geeft alsmede de kwaliteit en betrokkenheid van het team dat het programma uitvoert, leiden bij het auditteam tot het oordeel, dat de Fontys Hogeschool Verpleegkunde met de onderhavige opleiding een bachelor-opleiding in uitvoering heeft genomen die qua onderwijsleeromgeving voldoet aan de eisen die in deze standaard 2 aan de orde zijn. Een kwalificatie 'voldoende' ligt dan ook in de rede.

4.3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

De wijze waarop de HBO-V het 'Toetsen & Beoordelen' uitvoert, maakt in elke fase van de opleiding manifest welk kennis- en prestatieniveau zij *feitelijk* van haar studenten eist en welk kennis- en prestatieniveau haar studenten *feitelijk* bereiken. Het proces 'toetsen & beoordelen' vormt dan ook de ruggengraat van de opleiding.

Toetsvormen

Leerlijn	Toetsvorm
Integrale lijn	casuïstiek / presentatie / projectopdracht / stage-beoordeling / afstudeeropdracht
Conceptuele lijn	kennistoets / casustoets / voortgangstoets
Vaardighedenlijn	vaardighedentoets / casus (simulatie) / reflectie-opdracht
Ervaringsreflectielijn	stage-beoordeling / praktijktoets / reflectieopdracht

Toetsbeleid

De Leerplancommissie (LPC) heeft het toetsbeleid ontwikkeld en voert het uit en de examencommissie toetst de uitvoering aan kwaliteitseisen die gesteld worden aan toetsing.

'Toetsing & beoordeling' is formeel geregeld in de Onderwijs- en Examen Regeling (OER) van de opleiding. De examencommissie is verantwoordelijk voor toetsing en examinering. Het toets-beleid laat zich vangen in onderstaande opvattingen over toetsen & beoordelen.

- Toetsen als onderdeel van het leren: na de toetsing inhoudelijke feedback richting studenten als integraal onderdeel van het toetsen & beoordelen.
- Competentiegericht toetsen: via competentiebeoordelingen / portfolio-beoordelingen, aan de hand van stage-opdrachten en (andere) praktijkopdrachten
- Afzonderlijk kennis/ inzicht-gerichte toetsen vanwege het grote belang dat de opleiding hecht aan gedegen kennis.
- Afzonderlijke vaardigheidstoetsen: vaardigheden als manifest onderdeel van het verpleegkundig handelen

De examencommissie

De examencommissie is, zo blijkt uit de formele taakstelling en de aanstellingsdocumentatie, maar ook uit de gesprekken tijdens de audit, ingericht volgens de thans geldende normen zoals die in de Wet Versterking Besturing zijn vastgelegd. Geen van de leden behoort tot het management van de hbo-v. De examencommissie ziet toe op de naleving van de onderwijs- en examenregeling. Zij doet dit, zo bleek uit de gesprekken tijdens de audit, actief door adviezen te geven aan het management en door te reageren op klachten en incidenten. De examencommissie (zie ook § *Kwaliteitsborging*) speelt heel nadrukkelijk een centrale rol bij de borging van de kwaliteit van toetsing en dat heeft, zo constateert het auditteam, aantoonbaar geleid tot een substantiële aanscherping van protocollen, toets-formats, toetsregels, beoordelingscriteria, fraudebeleid en eisen te stellen aan examinatoren.

De examencommissie wijst één of meer examinatoren aan. Examinatoren nemen toetsen af en stellen de uitslag daarvan vast. De examiner is de begeleidende docent, met uitzondering van het integrale onderdeel 'Projectmatig werken aan een onderzoek' en de cursus 'Implementeren' waarbij een andere docent de beoordeling uitvoert.

Bij de toetsing van het werkplekleren baseert de docent de beoordeling mede op het oordeel van de werkbegeleider. Het afstudeerproject wordt beoordeeld door de docent en een onafhankelijk beoordelaar (docent), waarbij tevens het oordeel van de opdrachtgever (werkveld) meegenomen wordt.

De werkgroep toetsing is belast met itemconstructie, toetsontwerp, beoordelingscriteria en met de organisatie van de (digitale) kennistoetsing. De inhoud van de digitale kennistoetsing wordt aangeleverd door de vakdeskundige docenten.

Kwaliteitsborging

De opleiding besteedt veel aandacht aan de betrouwbaarheid en validiteit van de toetsen. In alle modulenboeken en in de Handleidingen 'Werkplekleren', 'Action Learning', en 'Afstudeerproject' worden de toetsingsvorm en de beoordelingscriteria beschreven.

De kwaliteit (validiteit, betrouwbaarheid en transparantie) wordt als volgt bevorderd

- de criteria gebaseerd zijn op indicatoren en competenties,
- een mix van verschillende toetsmethoden passend bij de respectieve leerlijnen,
- betrokkenheid van vakdeskundige docenten bij de ontwikkeling van toetsen,
- gebruik van specifieke beoordelingsformulieren met criteria
- betrokkenheid van het werkveld bij beoordeling van stages en afstudeeropdrachten.
- uitvoeren van toetsanalyses voor alle kennistoetsen,
- het betrekken van het oordeel van de werkbegeleider/opdrachtgever bij het werkplekleren en het afstudeerproject.
- strakke procedures en protocollen rondom opstellen, vaststellen, afnemen en beoordelen van toetsen
- informatie vooraf aan studenten over beoordelingscriteria (in studentenhandleidingen), regelingen met betrekking tot fraude, bijzondere voorzieningen voor studenten met een functiebeperking en inzage in toetsresultaten.
- de werkgroep toetsing levert data aan de examencommissie aan ten behoeve van de itemanalyses – (digitale) kennis/inzichttoetsen. De examencommissie gebruikt deze analyses als onderbouwing om advies uit te brengen aan de leerplancommissie ten aanzien van de kwaliteit van de toetsen.

Het auditteam heeft een scala aan toetsen,⁸ opdrachten, stageverslagen, reflectieverslagen en andere producten op basis waarvan studenten worden getoetst, geraadpleegd en komt tot de slotsom, dat de kwaliteit van zowel de toetsingen als de beoordelingen –en dan gaat het om validiteit, betrouwbaarheid en objectiviteit, maar ook om inzichtelijkheid en herkenbaarheid – meer dan voldoende geborgd is.

⁸ Toetsingen m.b.t. o.a. anatomie, fysiologie, pathologie, verpleegkunde

Het afstuderen

De bachelor-opleiding Verpleegkunde is gericht op 12 beroepscompetenties (ingedeeld in 4 opleidingscompetenties) op eindniveau. Deze beroepscompetenties (eindkwalificaties) worden getoetst via werkplekleren, de voortgangstoets en het afstudeerproject. Het afstudeerniveau blijkt dan ook uit: (1) het werkplekleren van het vierde studiejaar, (2) de voortgangstoets VGT en (3) het afstudeerproject.

(1) Werkplekleren vierde studiejaar

In de vierdejaars stage werkt de student individueel aan de vier opleidingscompetenties (ZOM, ROM, KWAL en DESK). De student stelt een stage-werkplan op en geeft hierin voor alle competenties op welke wijze hij deze competenties op het vereiste niveau wil bereiken, binnen de context van de betreffende stage. Daarbij geeft de student ook aan in welke richting en op welke manier hij zijn persoonlijke ontwikkeling wil sturen. Dit stage-werkplan dient goedgekeurd te worden door de docentcontactpersoon. De beoordeling van het werkplekleren vindt op twee manieren plaats. Ten eerste wordt aan het einde van de stage het niveau van beheersing door de student concreet omschreven in de reflectie op een uitgebreide casuïstiek. Deze reflectie wordt door de docentcontactpersoon (beoordelende docent) getoetst aan de opgestelde criteria in de competentiekaarten. Ten tweede vult de student ter beoordeling van het functioneren op de stage de 360° feedbackformulieren voor de vier opleidingscompetenties in aan de hand van beroepskritische situaties uit de praktijk. De werkplekbegeleider geeft feedback op de beroepskritische situaties op grond van het functioneren van de student in de beroepspraktijk. De docentcontactpersoon geeft met behulp van de feedbackformulieren per competentie een beoordeling. Deze uiteindelijke beoordelingen komen tot stand na raadpleging van de werkbegeleider. Op stageplaatsen binnen de zorginnovatiecentra is de lecturer practitioner de beoordelende docent.

(2) Voortgangstoets – VGT

Analyse van de voortgangstoets laat het volgende zien: de voortgangstoets (VGT) is een individuele kennistoets waarin de kennisbasis van het gehele curriculum wordt getoetst op een, naar het oordeel van het auditteam valide en betrouwbare manier. De toets bevat kennis-, inzicht- en toepassingsvragen voor alle contexten en alle competenties. Bij de voortgangstoets kan ieders prestatie vergeleken worden met de eigen eerdere prestaties en prestaties van medestudenten. Er worden vier toetsen per jaar aangeboden. Gaandeweg de te behalen voortgangstoetsen, moet een groter deel van de vragen juist beantwoord worden. Het auditteam acht dit een zeer effectieve wijze van sequentiële toetsing die ook voor de student onmiddellijk duidelijk maakt waar hij/zij staat in het kennisontwikkelingsproces naar het eindniveau.

(3) Afstudeerproject

Tijdens het afstudeerproject werkt de student in een groep van vier of vijf projectleden aan een innovatieve opdracht voor de beroepspraktijk. Het gaat telkens om een probleem waarvoor geen standaardoplossing beschikbaar is en waarvoor een systematische aanpak zinvol is. Naar het oordeel van het auditteam ligt de kracht vooral in het volgende:

- in teamverband projectmatig werken aan kwaliteitsverbetering is gebruikelijk in de beroepspraktijk
- studenten leren naast het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek ook het ontwerpen van oplossingen op basis van onderzoeksresultaten en implementeren ervan in de praktijk.

De opleiding werft afstudeeropdrachten en stelt een overzicht hiervan beschikbaar aan studenten. Studenten kunnen ook zelf een afstudeeropdracht werven.

Alle afstudeeropdrachten worden door de afstudeercoördinatie van de opleiding en het lectoraat getoetst aan de criteria voor afstudeeropdrachten, waaronder het bijdragen aan de professionalisering van het verpleegkundige beroep en het bijdragen aan Evidence Based Practice, alvorens zij worden goedgekeurd. Elke student stelt, afhankelijk van de afstudeeropdracht, vast welke drie opleidingscompetenties hij door middel van het project gaat ontwikkelen. In het gezamenlijk plan van de afstudeergroep staan zowel de met het project te behalen leerdoelen als individueel te behalen leerdoelen. Dit moet door de beoordelende docent goedgekeurd worden.

Gedurende het afstudeerproject vindt een tussentijdse formatieve beoordeling plaats waarbij de begeleidende docent en de onafhankelijk beoordelaar een individuele beoordeling uitspreken per student. Deze beoordeling betreft de onderzoeksmatige aanpak van het project en de gerealiseerde leerdoelen. Het afstudeerproject resulteert in een product, schriftelijke verantwoording en een presentatie. Beoordeling van het afstudeerproject vindt individueel plaats aan de hand van een beoordelingsformulier met 360 graden feedback en aan de hand van beoordelingscriteria. De student schrijft hierop een reflectie ten aanzien van onder meer competenties, onderzoeksvaardigheden, leerdoelen, ondersteuning door de opleiding en opdrachtgever. De groepsleden en de opdrachtgever geven feedback hierop en de begeleidende docent en de onafhankelijke beoordelaar geven samen de eindbeoordeling.

Duale studenten die in het bezit zijn van een hbo- en/of mastergetuigschrift van een verwante opleiding en ervaring in het werkveld, konden tot 2011-2012 de eerder gemaakte scriptie ter beschouwing aanbieden aan de examencommissie. Deze scriptie werd door het lectoraat beoordeeld op de huidige beoordelingscriteria voor het afstudeerproject, waarna mogelijk eerder verworven competenties voor dit onderdeel toegekend werden door de examencommissie. In 2011 zijn de eisen ten aanzien van de verpleegkundige relevantie aangescherpt en daarom is deze werkwijze sinds januari 2012 niet meer mogelijk.

Blijkens de Handleiding 'Afstudeerproject' 2011, maar ook blijkens de beoordelingsformulieren corresponderen de criteria van de opleiding met de professionele eisen die in de praktijk aan dit type producten worden gesteld. Een goed zaak! Door de uitvoering van dit project laat de student zien de competenties die horen bij de rol van ontwerper, coach en beroepsbeoefenaar in voldoende mate te beheersen. Alle onderdelen van het project zijn, zoals gezegd, voorzien van beoordelingscriteria, die beschreven staan in genoemde Handleiding. De criteria zijn gericht zowel op product- als op procesniveau. Op productniveau wordt onder andere gekeken naar de mate waarin de vraagstelling is beantwoord en de analyse is uitgevoerd.

Het auditteam is zeer te spreken over de wijze waarop de beoordeling van het afstudeerproject thans is georganiseerd. Het auditteam gebruikt met opzet het woord 'thans', want de strakke criteria en de operationalisering ervan in de beoordelingsformulieren heeft de opleiding voor het eerst kunnen toepassen bij die studenten die in februari 2012 met het afstudeerproject waren begonnen.

Gerealiseerde eindkwalificaties

Of de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd moet blijken uit het door studenten aangetoonde niveau in het werkplekleren, de VGT en de afstudeerprojecten. Voor het werkplekleren en de VGT geldt dat de opleiding een valide, effectief en betrouwbaar toets- en beoordelingssysteem in werking heeft. Het auditteam merkt op, dat de opleiding thans ook een goed uitgewerkt beoordelingskader hanteert voor de afstudeerprojecten waarin zij de functie en reikwijdte van de vereiste afstudeerwerkstukken helder heeft vastgelegd op een wijze die past bij het bachelor niveau, en waarin zij voorts de inhoudelijke en formele criteria zorgvuldig specificeert.

Voorts kent de afstudeerprocedure een helder afgebakend go–no go moment. Het auditteam is daar een sterk voorstander van, omdat het de kans dat een student in zijn onderzoek een 'verkeerde weg inslaat', minimaliseert.

Voor de beoordeling van de eindwerkstukken heeft het auditteam in eerste instantie 21 werkstukken beoordeeld, deels uit het cohort 2011-2012, deels uit het cohort 2010-2011. Zeven van die werkstukken beoordeelt het auditteam als onvoldoende. Anders gezegd, zeven werkstukken die het auditteam heeft ingezien, bieden onvoldoende grond om de betreffende studenten de bachelor graad te verlenen. Deze bevinding heeft het auditteam verrast omdat het ervan uitging dat de aangescherpte beoordelingsprocedure niet tot dit negatief resultaat zou kunnen leiden. Het auditteam is toen dieper gaan graven in de afstudeerdossiers van de betreffende studenten. Toen bleek, dat alle onvoldoende beoordeelde werkstukken waren beoordeeld onder het 'oude' regiem, omdat het studenten betrof die vóór februari 2012 gestart waren met hun werkstuk. Het auditteam heeft toen nog zeven werkstukken beoordeeld van studenten die in februari gestart waren en dus onder het huidige 'regiem' waren beoordeeld. Al deze werkstukken beoordeelt het auditteam als voldoende. Zij zijn qua probleemstelling en in methodologisch opzicht van een aanzienlijk betere kwaliteit dan de overige werkstukken die onder het 'oude' regiem vielen.

Wat in feite was gebeurd is, dat de opleiding na een analyse van de afstudeerprocedure op eigen initiatief met ingang van februari 2012 een herstelplan heeft geïmplementeerd om de beoordeling van de afstudeerstukken in lijn te brengen met haar ambitieuze doelstellingen.

Op basis van de kwaliteit van dit herstelplan en gelet op de nu reeds zichtbare positieve effecten ervan, is het auditteam van oordeel dat de opleiding thans een effectief en vertrouwenwekkend beoordelingsmechanisme in werking heeft dat er toe leidt dat de afstudeerwerkstukken nu en in het vervolg in voldoende mate het bachelor niveau weerspiegelen. Reden voor het auditteam standaard 3, ook al zijn zeven werkstukken uit het 'oude' regiem onvoldoende, te kwalificeren als 'voldoende', te meer daar het overall beoordelingssysteem van goede kwaliteit is.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de HBO-V opleiding thans een gedifferentieerd en toch transparant assessmentsysteem in werking heeft dat haar in staat stelt vast te stellen of haar studenten de beoogde eindkwalificaties op het vereiste bachelor niveau hebben bereikt. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen & beoordelen valide en betrouwbaar verloopt, dankzij o.a. duidelijke beoordelingskaders, steekproefsgewijze controle door de examencommissie en door het inzetten van meerdere (ook externe) beoordelaars. De examencommissie speelt hierin aantoonbaar een belangrijke en sturende rol. Naar het oordeel van het auditteam is de inrichting van het 'toetsen & beoordelen, goed te noemen. Reden voor het auditteam dit onderdeel van standaard 3 met een 'goed' te beoordelen.

Voor alle eindkwalificaties geldt dat deze onder het nieuwe regiem worden gerealiseerd. Dat blijkt uit het door studenten aangetoonde niveau in het werkplekleren, de VGT en de afstudeerprojecten. Voor het oude regime geldt hetzelfde, alleen is dat via de eindwerkstukken van het afstudeerproject, die onder het oude regime tot stand zijn gekomen, niet altijd bevestigd. M.b.t. de laatstgenoemde kwalificaties geldt dat het panel meer gewicht toekent aan recent gemaakte en beoordeelde werkstukken dan aan producten die langer geleden tot stand zijn gekomen. Niet alleen omdat het panel geacht wordt de actuele situatie te beoordelen, maar met name ook omdat het adviesrapport bedoeld is als onderbouwing van een accreditatieaanvraag voor de periode 2014-2020. Daar komt nog bij dat het overall beoordelingssysteem (nieuwe regime) naar de mening van het panel van goede kwaliteit is.

Het panel komt tot het oordeel dat alle eindkwalificaties door de studenten gerealiseerd worden. En dat dit thans ook in de recente afstudeerwerkstukken zichtbaar is. Reden om het onderdeel 'gerealiseerde eindkwalificaties' als voldoende te beoordelen. Het eindoordeel over standaard 3 is ook 'voldoende', omdat het auditteam het oordeel over de gerealiseerde eindkwalificaties veel zwaarder laat wegen dan zijn oordeel over het systeem van toetsen & beoordelen.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Algemene conclusie

De HBO-V opleiding van Fontys heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een sterk op de praktijk gerichte en sterk op kennisontwikkeling gerichte en in dat opzicht ook ambitieuze opleiding. De praktijkgerichtheid wordt zichtbaar, bijvoorbeeld in de ontwikkeling en realisering van zogeheten Zorginnovatiecentra binnen instellingen in de gezondheidszorg, waar studenten, onder begeleiding, de regie voeren aangaande de totale zorg. Zij voeren daar ook praktijkgericht onderzoek uit en verbeterprojecten. Op deze wijze brengt de opleiding de reële verpleegkundige praktijk op een gestructureerde wijze binnen het opleidingstraject. De sterke gerichtheid op kennisontwikkeling wordt zichtbaar in de grote nadruk op de conceptuele leerlijn vanuit de overtuiging dat verpleegkundig handelen in complexe zorgsituaties en het klinisch redeneren een gedegen kennis vereisen van actuele concepten, modellen, theorieën e.d.

Gelet op de kwaliteit van het curriculum en gelet op de kwaliteit en inzet van het docentencorps heeft het auditteam het vertrouwen dat de opleiding kan uitgroeien naar een nog hoger niveau dan het niveau dat zij thans reeds heeft bereikt. Dat het auditteam thans volstaat met een algemeen oordeel 'voldoende', houdt verband met zijn mening, dat het niveau van de eindwerkstukken thans in zijn algemeenheid nog niet het hoge niveau heeft bereikt dat een kwalificatie 'goed' zou rechtvaardigen. Bovendien is het daar ook nog te vroeg voor: de aanscherping van de beoordelingskaders voor afstudeerprojecten is pas sinds kort in werking.

Advies m.b.t. accreditatie

Gelet op de kwaliteit van de opleiding, is het auditteam van mening, dat de HBO-V opleiding van Fontys in aanmerking komt voor een accreditatie voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

1. De kwaliteit van het buitenschools leren is voor de opleiding object van aanhoudende zorg. Wat tijdens de audit uit de gesprekken over het buitenschools leren bleek, is dat de opleiding daar reeds veel in investeert. In dit verband geeft het auditteam de opleiding in overweging samen met de zusteropleidingen een plan van aanpak op te stellen leidend tot certificering van stageplaatsen als een belangrijk onderdeel van een nog te ontwikkelen kwaliteitssysteem, waarbij het buitenschools leren aan (landelijk overeen te komen) eisen dient te voldoen.
2. Gelet op de ambitie van de opleiding, maar vooral gelet op de hoge eisen die zij zelf stelt aan het opleiden van hbo verpleegkundigen en de deskundigheid die zij in huis heeft, verwacht het auditteam dat de 12 zorginnovatiecentra inderdaad een succes zullen worden. Dit vergt van de opleiding wel een sterke regie. Bovendien beveelt het auditteam deze unieke voorziening meer in de publiciteit te brengen.
3. Personeel is deskundig, betrokken en enthousiast. De heroriëntatie van de opleiding naar een meer kennisgerichte scholing heeft wel veel van hen gevraagd. Dat blijft een aandachtspunt voor het management.
4. De relatie met het lectoraat is goed, maar de interactie met de opleiding verdient nog een krachtige extra impuls om de ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden van de studenten blijvend te versterken.

BIJLAGE I Scoretabel

Score tabel hbo bachelor-opleiding HBO-V (voltijd / deeltijd / duaal) Fontys Hogescholen	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

BIJLAGE II Specifieke eindkwalificaties HBO-V

Competentiekaart 2005		Landelijk Beroepsprofiel	
Opleidings-competenties	Beroepscompetenties	Domein	Beroepsrol
Zorg op Maat ZOM	1. Om de last van ziekte, handicap of sterven te verlichten, verleent de hbo-verpleegkundige op een professioneel verantwoorde wijze verpleegkundige zorg op menselijke maat. 2. Om risico's voor de gezondheid en complicaties van onderzoek of behandeling te verminderen, past de hbo-verpleegkundige primaire, secundaire en tertiaire preventie toe. 3. Om een gezonde leefstijl bij patiënten en hun familieleden te bevorderen geeft de hbo verpleegkundige op basis van een programmatische aanpak informatie, voorlichting en advies aan individuen en groepen.	Zorg - zieken, gehandicapten en stervenden - individuele en collectieve preventie	Zorgverlener Ontwerper
Regie op Maat ROM	4. Om de zorg te laten verlopen als een continu en integraal proces dat gericht is op het welzijn van de zorgvrager coördineert de hbo-verpleegkundige de zorg. 5. Om te zorgen dat de doelen van een preventieprogramma worden gerealiseerd, coördineert de hbo-verpleegkundige de afgesproken activiteiten.	Zorg - zieken, gehandicapten en stervenden - zorgprogrammering - gezondheidsvoorlichting	Regisseur Ontwerper
Bewaken en bevorderen van kwaliteit van zorg KWAL	6. Om de kwaliteit van zorg te bewaken en te waarborgen participeert de hbo-verpleegkundige in het ontwerpen van kwaliteitszorg op afdelingsniveau. 7. Om de zorgverlening op de afdeling zo efficiënt, effectief en goed mogelijk op de afdeling te laten verlopen, levert de hbo-verpleegkundige een bijdrage aan het tot stand komen van het verpleegbeleid. 8. Om de doelen te realiseren van het verpleegbeleid en de zorgprogramma's kan de hbo verpleegkundige andere verpleegkundigen en verzorgenden helpen en steunen bij het uitvoeren van de vastgestelde taken en functies.	Beroep - beroepsinnovatie Organisatie van zorg: - kwaliteitszorg - verpleegbeleid	Ontwerper Zorgverlener Beroeps-beoefenaar Coach regisseur

Bevorderen van eigen en andermans deskundigheid DESK	9. Om verpleegkundige deskundigheid te waarborgen in een integrale aanpak van zorg, behandeling en voorlichting werkt de hbo-verpleegkundige mee aan de ontwikkeling en vaststelling van nieuwe zorgprogramma's. 10. Om het beroep van verpleegkundige te ontwikkelen tot een professie die aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen van de 21e eeuw, vervult de hbo verpleegkundige een actieve rol in de vernieuwing van het beroep en het bevorderen van het beroepsbewustzijn. 11. Om stagiaires en collega-verpleegkundigen en -verzorgenden te steunen in hun professionele identiteit, staat de hbo-verpleegkundige de collega met raad en daad terzijde. 12. Om de kwaliteit van het verpleegkundig beroep op het vereiste peil te houden zodat het kan voldoen aan de maatschappelijke criteria, werkt de hbo verpleegkundige actief mee aan de bevordering van de deskundigheid van de beroepsgroep.	Beroep ▪ deskundigheidsbevordering Organisatie van zorg ▪ werkbegeleiding ▪ zorgprogrammering	Beroeps-beoefenaar Coach Ontwerper
---	--	--	---

Er zijn vier beheersingsniveaus waarlangs de student het uitstroomniveau van de beginnende beroepsbeoefenaar bereikt en die in de verschillende fasen van de opleiding aan bod komen:

1. Toepassen – in propedeuse en werkplekieren studiejaar 2.
2. Integreren – binnenschools studiejaar 2 en werkplekieren studiejaar 3.
3. Verbeteren – binnenschools studiejaar 3 en werkplekieren studiejaar 4.
4. Innoveren – afstudeeropdracht studiejaar 4.

Op de competentiekaarten zijn de vier opleidingscompetenties uitgewerkt in indicatoren en de indicatoren zijn per beheersingsniveau uitgewerkt in criteria.

Voorbeeld: De opleidingscompetentie "Zorg Op Maat" heeft onder meer als indicator 'Verpleegtechnische zorg', welke voor het beheersingsniveau Toepassen is uitgewerkt in de criteria: (1) basiszorg verlenen in laagcomplexiteit zorgsituaties, (2) risicovolle en voorbehouden handelingen uitvoeren volgens vastgesteld protocol en (3) kostenbewust en ergonomisch werken.

BIJLAGE III

Schematisch overzicht programma HBO-V

Tabel 2.1 Opbouw onderwijsprogramma leerplanschema 2011 (volttijd)

Propedeuse jaar 1	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Conceptuele leerlijn	Anatomie en Fysiologie 1 Colleges 1* Methodiek 1 Adolescent/jong volwassenen (PGO*)	Anatomie en Fysiologie 2 Colleges 2* Volwassenen / oudere zorgvrager (PGO**)	Anatomie en Fysiologie 3 Colleges 3* Van conceptie t/m puberteit (PGO*)	Anatomie en Fysiologie 4 Colleges 4* Oudere zorgvrager en stervende zorgvrager (PGO**)
Vaardighedenleerlijn	Communicatie: basis Verpleegkundige vaardigheden 1	Communicatie: voorlichting geven Verpleegkundige vaardigheden 1	Communicatie: overtuigend communiceren Verpleegkundige vaardigheden 2	Communicatie: anamnese - diagnose Verpleegkundige vaardigheden 2
Integrale leerlijn		Chronisch ziekte: diabetes mellitus	Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering	Patiëntverhalen
Ervaringsreflectieleerlijn	Verpleegkundige en zijn verhaal (gastdocenten)	Patiënt en zijn verhaal (gastdocenten)	Werkveld en zijn verhaal (gastdocenten)	Disciplines en de samenwerking (gastdocenten)
Studieloopbaanbegeleiding	Reflectie op beroepsoriëntatie en studievoortgangsgesprek	Reflectie op beroepsoriëntatie en studievoortgangsgesprek	Reflectie op beroepsoriëntatie en studievoortgangsgesprek	Reflectie op beroepsoriëntatie en studievoortgangsgesprek
Hoofdfase jaar 2	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Conceptuele leerlijn	Organisatie van de zorg (PGO**) Colleges 5* Onderzoeksartikelen lezen en begrijpen	Organisatie van de zorg (PGO**) Colleges 6* Onderzoeksartikelen beoordelen		
Vaardighedenleerlijn	Communicatie: ethiek Verpleegkundige vaardigheden 3	Communicatie: confronterende gesprekken Verpleegkundige vaardigheden 3		
Integrale leerlijn	Projectmatig werken aan een onderzoek			
Ervaringsreflectieleerlijn			Werkplekieren***	
Studieloopbaanbegeleiding	Reflectie, begeleiding en studievoortgangsgesprek		Reflectie, begeleiding en studievoortgangsgesprek	
Hoofdfase jaar 3	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Conceptuele leerlijn	Minor Disciplines of Nursing Keuze uit: - Kind en Jeugdigen (beroepsspecifiek) - Acute zorg (beroepsspecifiek) - Psychiatrie (beroepsspecifiek) Implementeren van veranderingen, inclusief Practice Development (generiek)			
Vaardighedenleerlijn	Communicatie: emotionele en confronterende gesprekken (generiek)			
Integrale leerlijn	Beleidsnotitie kwaliteit/verbeteren Regie op Maat (beroepsspecifiek) Ontwikkelen en organiseren van een workshop (generiek)			
Ervaringsreflectieleerlijn			Werkplekieren***	
Studieloopbaanbegeleiding	Reflectie, begeleiding en studievoortgangsgesprek		Reflectie, begeleiding en studievoortgangsgesprek	
Afstudeerfase jaar 4	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Integrale leerlijn			Afstudeerproject gerelateerd aan onderzoek lectoraat of via externe opdrachtgever	
Ervaringsreflectieleerlijn	Werkplekieren***			
Studieloopbaanbegeleiding	Reflectie, begeleiding en studievoortgangsgesprek		Reflectie en begeleiding	

* verdieping op probleemgestuurd onderwijs, verpleegkundige vaardigheden of generiek

** probleemgestuurd onderwijs

*** werkplekieren en binnenschools leren worden binnen één studiejaar voor de halve jaargroep in omgekeerde volgorde aangeboden, wat inhoudt dat alle onderwijs twee maal per studiejaar aangeboden wordt.

BIJLAGE IV Programma en werkwijze

Dag 1: Eindhoven – 30 mei 2012

Tijd	Gesprekspartners	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	
08.30 – 09.30	Intern overleg auditteam	
09.30 – 10.30	Kennismaking MT en vaststellen agenda MT/ CvB: Doelstellingen Karen Cox (directeur) Josy van Dael Marijke van Duuren Michel Duinkerke	eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoek -
10.30 – 10.45	Intern beraad auditteam / Pauze	
10.45 – 11.45	Studenten Voltijd Fleur van de Sande Lars den Ouden Anouk van Doorn Jeffrey Musters Rebecca Morrell Annerieke Beishuizen Twan Martens Studenten Deeltijd/Duaal Femke Stijnen deeltijd Elsbeth Vorstenbosch deeltijd Niels van Dijk deeltijd Marly van Lierop dual Nassima Aboufarris dual Roelie Baselmans dual Marcel van Rijsewijk dual	kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
11:45 – 12:00	Intern beraad auditteam / Pauze	
12.00 – 13.00	Coördinatoren Justine Duits Jan Jaap Jansonius Henk Gloudemans	Stage en afstuderen Inhoudelijk opleidingskader en curriculum Curriculumontwikkeling, -evaluatie en –bijstelling in het algemeen Kenmerken van het programma (karakteristieken) Samenhang programma (ook aansluiting instroom – propedeuse) Praktijkcomponenten Internationalisering Toetsbeleid Toegepast onderzoek Programma studieloopbaanbegeleiding / Studeerbaarheid, studielast Competentiemanagement
13.00 – 13.30	Lunch auditteam	Interne terugkoppeling
13.30 – 14.15	Spreekuur docenten/studenten + inzien materiaal	
	Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen	
14.15 – 15.15	Docenten Samenhangende onderwijsleeromgeving Berdi Stockman Berty Terra Harry van de Leygraaf	realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging

Tijd	Gesprekspartners	Gespreksonderwerpen
	Jan Borm Josje Witkamp Loes van der Linden Miranda Snoeren Siv Goluke	niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse. In het gesprek gaat het ook om wie de docent zelf is, hoe hij het programma uitvoert, welke contacten hij heeft met het (internationale) werkveld en vakgenoten)</i>
15.15 – 15.30	Intern beraad auditteam / Pauze	
15.30 – 16.15	Professionalisering (Lector en Leden Kenniskring) Theo Niessen lector a.i. Mieke van Bers Marja Legius Guus Munten Donna Frost Famke van Lieshout	<u>Gespreksonderwerpen:</u> deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring
	Examencommissie/toetscommissie Peet van Winkel Carolyn Reid Matthieu Berenbroek Ad van den Bosch	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing - – resultaten - <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)</i>
16:15 – 16.30	Intern beraad auditteam / Pauze	
16.30 – 17.15	Werkveldvertegenwoordiging en Alumni Jordi Frederix alumnus Jora Meertens alumnus Petra Langeveld werkveld AGZ Ronald de Pijper werkveld MGZ Nikki Groen werkveld GGZ	<u>Gespreksonderwerpen:</u> - contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau - o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
17.15 – 18.00	Intern beraad auditteam - Inzien materiaal - Bepalen pending issues - Interne terugkoppeling Eventueel Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)	

Dag 2: Tilburg – 31 mei 2012

08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	
08.30 – 09.15	Intern overleg auditteam (Vervolg)	
09.15 – 10.15	Studenten, o.a vanuit uit de opleidingscommissie Voltijd Amanda Bertens Elske van Rie Jennifer van der Peijl Yvette Groenen Evelien Kosterink Fraukje Linthout <i>Remco Hendriks</i> Paul de Jong	kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
10.15 – 10.30	Intern beraad auditteam / Pauze	
10.30 – 11.15	Docenten Samenhangende onderwijsleeromgeving Aanwezig: Studentconsulent ⁹ Bernard Dieden Anchiela Valk Henk Gloudemans Johan van Herk Pieter van Gorkum Sijbren Breugelmans	realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse. In het gesprek gaat het ook om wie de docent zelf is, hoe hij het programma uitvoert, welke contacten hij heeft met het (internationale) werkveld en vakgenoten)</i>
11.15 – 12.00	Spreekuur docenten/studenten + inzien materiaal	
	Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen	
12.00 – 12.30	Lunch auditteam	Interne terugkoppeling
12.30 – 12.45	Interne terugkoppeling: bepaling pending issues	
12.45 – 13.00	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)	
	Inzien materiaal	
13.00 – 13.30	Interne terugkoppeling: bepaling beoordeling	
13.30	Terugkoppeling	

Werkwijze

Wijze van beoordelen

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd, deeltijd en duale) opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij een beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een auditpanel moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

⁹ De studentconsulent vervult binnen de opleiding een behoorlijk specifieke functie en weet het meeste van doorstroming

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd-, deeltijd- en duale variant van de opleiding HBO-V van Hogeschool Leiden. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en op het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Auditteam

Het auditpanel bestond uit twee externe onafhankelijke deskundigen, een student van een verwante opleiding, een voorzitter en het panel werd ondersteund door een gecertificeerde secretaris vanuit Hobéon. De NVAO heeft haar goedkeuring gehecht aan dit auditpanel.

Verantwoording van de keuze van gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Open spreekuur

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Hoor en wederhoor

Het oordeel van het auditpanel werd vastgelegd in een conceptrapport dat aan de opleiding werd voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Kritische Reflectie Bachelor Opleiding tot Verpleegkundige, april 2012
Strategiedocument Fontys Hogeschool Verpleegkunde 2010-2012
Blauwdruk HBOV 2012 (inclusief Competentiekaarten)
Beroepscompetentieprofiel Met het oog op de toekomst (samenvatting).
Met het oog op de toekomst: Beroepscompetenties van hbo-verpleegkundigen. Utrecht: NIZW.
Leerplanschema HBOV
Handleiding werkplekleren
Handleiding afstudeerproject
Onderwijs- en examenregeling 2011-2012
Handleiding Action Learning 2011
Modulebeschrijvingen
Blokboeken Klinisch Redeneren 1, 2 en 3
Blokboek Minor
Literatuur- en bronnenlijst 2011-2012
Body of Knowledge and Skills
Handreiking Examencommissies, HBO-raad, 2011
PARIHS Framework – a framework for guiding the implementation of evidence-based practice
Innoverend leren in het ZorgInnovatiecentrum, 2011
Toetsbeleid hbo-v en de bijpassende toetspraktijk
Bruggen bouwen tussen zorg en onderwijs, kennistoetsbank
Digitaal toetsen met de landelijke kennistoetsbank voor de zorg.
Probleemgestuurd leren, 2009
Startersgids 2011 - 2012
Overzicht Stageplaatsen
Overzicht Docententeam
Overzicht contacten met werkveld en vakgenoten
Notulen Raad van Advies 11 januari 2012
Jaarrapportage kwaliteitscyclus bovenbouw 2010-2011 x
Rapportage alumni-onderzoek en werkgeversonderzoek 2011 x
Notulen vakgroepoverleg, tutorenoverleg, projectbegeleidersoverleg
Jaarrapportage kwaliteitscyclus onderbouw 2010-2011
Rapportage NSE onderwijstijd 2011
Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2011 FHV
Notulen projectbegeleiders evaluatie formulier 110909 x
Rapportage opdrachtgevers hbo-v januari 2012 x
Voorlichtingsbrochure hbo-bacheloropleiding verpleegkunde en hbov-technische stroom
360° feedback minor
Zes stagewerkplannen – kennistoetsen (2^e jaar) – vaardigheidstoetsen (2^e jaar)
Beoordeelde afstudeerwerkstukken onder het beoordelingsregiem 2011:

- 2136315 – 2110044 – 2108522 – 2111459 – 2102893 – 2108528 – 2109478 – 2141910
2154001 – 2116518 – 2029672 – 2147470 – 2153287 – 2118331 – 2144633 – 2112081
2121225 – 2123938 – 2108602 – 2114960 – 2121227

Beoordeelde afstudeerwerkstukken onder het beoordelingsregiem 2012:

- 2165726 – 2166465 – 2150776 – 2177547 – 2172874 – 2168564 – 2176467

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling auditteam, korte functiebeschrijving en onafhankelijkheidsverklaring van voorzitter, leden en secretaris.

1. Samenstelling panel

Samenstelling en expertise van het auditpanel laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise					
	audit kwaliteitszorg	onderwijs	werkveld	inhoud	Internationaal	studentzaken
Drs. R.B. van der Herberg voorzitter	X					
P.J.M. Koopman Vak- en werkvelddeskundige		X	X	X	X	
Drs. A.M. Eliens Vak- en werkvelddeskundige	X	X	X	X		
L. Klont studentlid						X
Drs. R.F. Stapert, secretaris	X					

De NVAO heeft de samenstelling van het auditteam geaccordeerd en geregistreerd onder nummer 000440.

2. Korte functiebeschrijving panelleden

1	De heer Van der Herberg, partner Hobéon en ruime ervaring met audits voortgezet en hoger onderwijs, schoolleider van een grote onderwijsorganisatie
2	De heer P.J.M. Koopman is verpleegkundige en vele jaren actief geweest als directeur Zorg, als bestuurder en lid van de Raad van Bestuur van diverse stichtingen. Bovendien was hij tot juni 2011 voorzitter bestuur van de Stichting Coördinerend Orgaan Nascholing en Opleidingen in de GGZ en publiceerde hij in diverse vakbladen. Op dit moment is hij actief bij de Nationale Koepelvereniging Verpleegkundigen en Verzorgenden en de Stichting Opleiding Verpleegkundig Specialist GGZ.
3	De heer Eliens is als verplegingswetenschapper ruim twintig jaar actief in het onderwijs, onder meer bij de bachelor-opleiding HBO-V en de masteropleiding Advanced Nursing Practice van Hogeschool Inholland. Daarnaast participeert en participeerde hij in vele landelijke commissies, schreef hij een reeks publicaties en gaf diverse lezingen over het vakgebied.
4	Mevrouw L. Klont is tweedejaars student HBO-V Saxion Hogeschool.

Secretaris/Coördinator

Drs. R.F. Stapert	Gecertificeerd november 2010
-------------------	------------------------------

3. Onafhankelijkheidsverklaringen

Zie volgende bladzijden

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres):

Drs. R.B. van der Herberg

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding tot Verpleegkundige hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

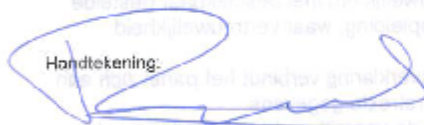
Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een voortsrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden.
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hergeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Pleats:

Datum:

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

PJM KOOPMAN
Vlinderparkweg 40
7423 SB Deventer
Nederland

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding tot Verpleegkundige hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Deventer

Datum:

8 maart 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

A. M. Ruis

Hoekse Rijkweg 40 1901 JV Castrium

Is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding tot Verpleegkundige hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: *Castrium*

Datum: *27-3-2012*

Handtekening: *[Handtekening]*

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Rinda Klent Janninksweg 166
7513 DP Enschede

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding tot Verpleegkundige hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Enschede

Datum: 12-4-12

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Drs. R.F.H.M. Stapert

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding tot Verpleegkundige hbo-bachelor

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 08-03-2012

Handtekening:

